

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul Buiucani)

Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 200

Email: jbu@justice.md; Tel.: /+373 22/ 204 904

www.instante.justice.md

Curtea Constituțională

MD-2004, mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), Vă expediază sesizarea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate sintagmele „Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor...., dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 8000 de unități convenționale” din dispoziția art. 248 alin. (1) din Codul penal, în cauza penală de învinuire a lui Ghenova Liudmila – în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin.(1) din Codul penal

Anexă:

- sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 10 file;
- copia rechizitoriului (5 file)
- copia procesului verbal 2 file)
- încheierea instanței din 01 aprilie 2026 pe 4 file.

Vicepreședintele interimar al
Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani)
Stratan Sergiu

Ex. Grahmez Iana

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
prezentată în conformitate cu art.135 alin.(l) lit.a) și g) din Constituție

A. Autorul excepției de neconstituționalitate.

A.1. Persoană fizică:

Ghenova Liudmila

A.2. Reprezentant:

Avocat DANDEȘ VEACESLAV

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun.

B.1. Conform învinuirii se indică:

La 01.08.2025, aproximativ la ora 10:30 min., cet. Ghenova Liudmila, acționând intenționat, urmărind scopul trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova a valorilor valutare prin nedeclarare, deplasându-se dinspre România în calitate de pasageră a mijlocului de transport de marca „Van Hool T916 Alicron”, cu nr. de înm. ” ”, ajungând în zona de control vamal din cadrul postului vamal „Cahul PVFI rutier”, amplasat în mun. Cahul, șos. Prieteniei, nr.1, pe sensul de ”intrare” pe teritoriul Republicii Moldova, contrar prevederilor art.33 alin.(1) lit.a) din Legea nr.62/2008 „privind reglementarea valutară”, care prevede că, „Persoanele fizice rezidente și nerezidente sînt obligate să declare în scris valorile valutare organelor vamale ale Republicii Moldova: la introducerea în/scoaterea din Republica Moldova a numerarului în monedă națională, precum și a numerarului și cecurilor de călătorie în valută străină în valoare 10000 de euro (sau echivalentul acestora) sau mai mult de persoană/călătorie” și contrar prevederilor pct.840) și pct.842) din Regulamentul cu privire la punerea în aplicare a Codului vamal nr.95/2021, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.92 din 28.02.2023, care stipulează că, „...La introducerea în/scoaterea din Republica Moldova a valorilor valutare, a căror sumă totală depășește 10000 de euro (sau echivalentul lor) de persoană/călătorie, persoanele declară și pun la dispoziție pentru controlul vamal valorile valutare postului vamal prin care acestea intră sau ies din țară. Obligația de declarare a valorilor valutare nu se consideră îndeplinită în cazul în care datele/informațiile prezentate sunt incorecte sau incomplete, sau valorile valutare nu sunt puse la dispoziție pentru control vamal. Declarația valorilor valutare se prezintă în scris sau electronic, folosind formularul de

declarație prevăzut de Serviciul Vamal. Un exemplar al declarației se înmână declarantului...”, a încercat să introducă pe teritoriul Republicii Moldova, prin nedeclarare, mărfuri sub formă de valori valutare - în sensul art.3 pct.7) din Legea nr.62/2008, adică numerar în valută străină în sumă de 18960 (optsprezece mii nouă sute șaiszeci) Euro și 3400 (trei mii patru sute) dolari SUA, care potrivit cursului oficial de schimb al BNM, la 01.08.2025, constituiau în total suma de 432 913, 51 lei MDL (patru sute treizeci și două de mii nouă sute treisprezece lei, cincizeci și unu bani), ce erau plasate în geanta de mână a acesteia, dar din cauze independente de voința cet. Ghenova Liudmila, aceasta nu a reușit să-și realizeze până la capăt intențiile și infracțiunea nu și-a produs efectul, din motivul că, mărfurile menționate au fost depistate de către inspectorii Serviciului Vamal asupra sa și ridicate urmare a efectuării controlului fizic vamal.

B.2. La etapa de finalizare a urmăririi penale, a fost solicitată scoaterea de sub urmărire penală pe motiv de lipsă a elementelor constitutive ale infracțiunii, și anume din lipsa obiectului infracțiunii, deoarece banii nu sunt obiect al infracțiunii.

B.3. Prin ordonanța procurorului din 26.12.2025 cererea apărării a fost respinsă, pe motiv, că (citez): ”Potrivit prevederilor art.132¹ din Codul penal, „prin bunuri, în sensul art. 106, 106¹, 243 și 279, se înțeleg mijloace financiare, orice categorie de valori (active) corporale sau incorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, precum și acte sau alte instrumente juridice sub orice formă, inclusiv în format electronic ori digital, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active)”. Respectiv, potrivit prevederilor Codului Vamal nr.95 din 24.08.21, este definită noțiunea de „...marfă - bun mobil care poate fi obiect al activității economice externe...”. Prin urmare, prevederile normative enunțate definesc clar că, mărfurile sunt bunuri, iar în categoria bunurilor la rândul lor sunt incluse și mijloacele financiare”.

B.4. Procurorul a remis cauza penală în instanță cu rechizitoriu. Cauza penală este la etapa de judecare a cauzei penale.

C. OBIECTUL SESIZĂRII

Obiectul sesizării îl constituie sintagmele de la art.248 alin.(1) Codul penal:

”Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor, ..., dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 8000 de unități convenționale” **pe motiv de neclaritate și imprevizibilitate a acesteia.**

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție.

D.1. Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea

omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 20 Accesul la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...] (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

D.2. Practica relevantă a Curții Constituționale:

În Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017, Curtea a statuat că:

” [...] 56. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că garanțiile instituite în Constituție impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală. O astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (HCC nr. 21 din 22 iulie 2016).

[...] 84. Curtea menționează că organele de drept nu se pot substitui legiuitorului în concretizarea laturii obiective a infracțiunii, realizând astfel competențe specifice puterii legiuitoare. în Hotărârea nr. 21 din 22 iulie 2016, făcând referire la jurisprudența Curții Europene, Curtea a statuat că: „Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (§ 63).

[...] 90. în Hotărârea nr. 14 din 27 mai 2014, Curtea a statuat că formulările generale și abstracte într-un caz concret pot afecta funcționalitatea legii penale, aplicarea ei coerentă și sistemică, ceea ce ar denatura principiul calității legii.

[...] 100. Curtea subliniază că, în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul „ultima ratio”. Curtea reține că, din perspectiva principiului „ultima ratio” în materie penală, nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, care să justifice sancțiunea penală. ”

În Hotărârea nr. 25 din 13 octombrie 2015, Curtea a statuat că:

„33. [...] preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.

34. Curtea menționează că principiul legalității normei penale, în sensul nulum crimen sine lege, pune în sarcina legiuitorului două obligații: 1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și sancțiunile aferente (lex scripta); 2) să redacteze textul legii cu claritate (lex certa).”

În Hotărârea nr. 22 din 01 octombrie 2018, Curtea a statuat că:

„26. Curtea reamintește că exigențele statului de drept presupun, inter alia, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41).

34. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, §

48. Curtea reține că, având în vedere multitudinea semnificațiilor acestei sintagme, destinatarul normei penale nu poate cunoaște care este acțiunea/inacțiunea

prohibită astfel, încât să-și adapteze conduita în mod corespunzător. În practică, stabilirea acestora nu poate fi făcută de către cei competenți să aplice legea penală, decât în baza unor criterii lipsite de suport legal. Chiar dacă se face apel la consultanța de specialitate, lestinatarul norme iar putea fi privat de posibilitatea conformării cu revederile legale.”

E. Argumentarea pretenției încălcării a unui sau a mai multor drepturi garantate de Constituție.

E.1. Considerăm că această prevedere – marfă este constituită din noțiuni generice, ce nu pot fi definite, fiind interpretată și aplicată de autorități în mod neclar, astfel, încalcă articolele 1 alin. (3) și 22 din Constituție [principiul legalității incriminării], precum și articolul 23 din Constituție [calitatea legii procesual penale] în coraport cu prevederile art.54 alin.(4) din Constituție – că orice restrângere a unui drept trebuie să fie proporțională cu situația ca a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului.

În jurisprudența Curții Europene s-a reținut că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi.

Jurisprudența națională în materie penală (pentru varianta actuală a legii) nu a dezvoltat pentru sintagma de marfă de la art.248 alin.(1) Codul penal, un înțeles strict și exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acesteia și prin urmare, articolul 248 alin.(1) Codul penal este susceptibil de o interpretare extensivă defavorabilă subiectului procesului penal, ori însuși procurorul pe textul învinuirii face anumite referiri legale și interpretări pe când după cererea apărării deja în ordonanța de respingere a făcut alte trimiteri legale și interpretări.

E.2. La caz, se impută calificativul tentativei contrabandei cu mărfă, însă obiect al tentativei se indică în învinuire că ar fi bani în sensul Legii 62 din 21.03.2008.

În acest sens, remarcăm că prevederile explicative ale Hotărârii Plenului CSJ nr.5 din 24.12.2010 „Privind practica judiciară în cauzele referitoare la contrabandă, eschivarea de la achitarea plăților vamale și contravențiile vamale”, nu au fost actualizate nici reieșind din prevederile Codului Penal nici reieșind din prevederile Codului Vamal, astfel nu sunt nici într-un fel aplicabile.

- Prevederile Codului Penal conform datei imputate ”01.08.2025” nu reglementează noțiunea de ”marfă” în sensul art 248 Codul penal.
- Astfel, unicul act normativ de bază care reglementează noțiunea de marfă strict conform domeniului și obiectului reglementării în domeniul vamal este Codul Vamal nr.95 din 24.08.21, MO219-225/17.09.21 art.238; în vigoare 01.01.24, prin care a fost abrogată Legea Nr. 1569 din 20-12-2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii

- Conform prevederilor Codul Vamal nr.95 din 24.08.21, MO219-225/17.09.21 art.238; în vigoare 01.01.24, este prevăzut:

Articolul 5. Noțiuni principale

În sensul prezentului cod, următoarele noțiuni semnifică:

- 1) acordare a liberului de vamă – acțiune prin care Serviciul Vamal pune **mărfurile** la dispoziție în scopul prevăzut de regimul vamal sub care acestea au fost plasate;
- 2) activități de comercializare – în contextul determinării valorii în vamă – activități legate de acțiunile de publicitate sau comercializare și de promovare a vânzării **mărfurilor** în cauză, precum și activitățile legate de garanțiile aferente;
- 3) bagaj – toate **mărfurile** transportate prin orice mijloace în legătură cu o călătorie de către o persoană fizică;
- 8) control vamal – acțiuni specifice îndeplinite de Serviciul Vamal cu scopul de a asigura respectarea legislației vamale sau a altor dispoziții care reglementează introducerea, scoaterea, tranzitul, circulația și depozitarea **mărfurilor** care circulă între teritoriul vamal și țările sau teritoriile din afara acestui teritoriu, precum și staționarea și circulația pe teritoriul vamal a mărfurilor străine;
- 32) marfă – bun mobil care poate fi obiect al activității economice externe;**

Capitolul II PLASAREA MĂRFURILOR SUB UN REGIM VAMAL

Secțiunea 1 Dispoziții generale

Articolul 160. Declararea mărfurilor în vamă și supravegherea vamală

(1) Toate **mărfurile** destinate plasării sub un anumit regim vamal, cu excepția regimului de zonă liberă, fac obiectul unei declarații vamale corespunzătoare regimului respectiv.

Articolul 192. Dispoziții generale

- (1) **Mărfurile străine** destinate comercializării pe piața Republicii Moldova sau uzului personal pe teritoriul vamal fac obiectul punerii în liberă circulație.
- (2) Punerea în liberă circulație implică:
 - a) achitarea drepturilor de import datorate;
 - b) achitarea, dacă este cazul, a altor plăți prevăzute de legislație;
 - c) aplicarea de măsuri de politică comercială, precum și de măsuri de prohibiție sau restricție;
 - d) îndeplinirea altor formalități prevăzute pentru importul de mărfuri.
- (3) Punerea în liberă circulație conferă mărfurilor străine statutul de mărfuri autohtone.

Capitolul V CONTROLUL VALORILOR VALUTARE ȘI AL BUNURILOR CULTURALE MOBILE

Articolul 372. - abrogat.

Articolul 373. Introducerea și scoaterea valorilor valutare

La efectuarea controlului vamal al valorilor valutare se aplică prevederile Legii nr.62/2008 privind reglementarea valutară.

Articolul 374. Declararea valorilor valutare

La declararea valorilor valutare se aplică prevederile Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară.

Articolul 426. Dispoziții finale

(1) Prezentul cod intră în vigoare la 1 ianuarie 2024, cu excepția:

- a) art.78, 79 și art. 82 alin. (6), care intră în vigoare la 1 ianuarie 2025;
- b) art. 199–207, care intră în vigoare la 1 octombrie 2025;
- c) art. 49, 140, 180 și art. 336–337, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2026.

(2) Guvernul, până la data de 1 iulie 2023:

- a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezentul cod;
- b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezentul cod;
- c) va asigura revizuirea și abrogarea actelor normative departamentale care contravin prezentului cod;
- d) va aproba actul normativ de punere în aplicare a prezentului cod, care va intra în vigoare la aceeași dată cu prezentul cod.

(3) La data intrării în vigoare a prezentului cod, se abrogă:

- a) Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149/2000 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 1 ianuarie 2007), cu modificările ulterioare;
- b) Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 1 ianuarie 2007), cu modificările ulterioare;
- c) Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 185–189, art. 1416), cu modificările ulterioare.

- Respectiv conform prevederilor Legii Nr. 62 din 21-03-2008 privind reglementarea valutară*, Publicat : 09-12-2016 în Monitorul Oficial Nr. 423-429 art. 496, MODIFICAT LP124 din 29.05.25, MO309-312/12.06.25 art.337; în vigoare 12.07.25, se reglemenează:

Articolul 3. Noțiuni de bază

În sensul prezentei legi se utilizează următoarele noțiuni de bază:

1) reglementare valutară – totalitatea normelor juridice referitoare la efectuarea și raportarea operațiunilor valutare, licențierea și desfășurarea activității unităților de schimb valutar, precum și cele referitoare la controlul valutar, instituite în scopul implementării politicii valutare a statului și al asigurării stabilității pieței valutare interne;

2) operațiuni valutare:

c) importul și exportul în/din Republica Moldova al **valorilor valutare**;

5) valută străină – moneda națională a unui stat străin sau moneda unei uniuni

monetare de state străine, precum și unitățile bănești și cele de decontare internaționale, reprezentată prin:

- a) numerar în valută străină, și anume bancnote și monede metalice (inclusiv cele ce conțin metale prețioase) emise de către organul autorizat al unui stat străin sau al unei uniuni monetare de state străine, aflate în circulație, retrase sau supuse retragerii din circulație, dar acceptate la schimb de organele autorizate;
- b) disponibilități în moneda națională a unui stat străin sau moneda unei uniuni monetare de state străine, precum și în unități bănești și de decontare internaționale, aflate în conturi deschise la bănci licențiate, precum și la bănci nerezidente;

7) valori valutare – numerar în valută străină și în monedă națională, valori mobiliare materializate și instrumente de plată exprimate în valută străină și în monedă națională;

Capitolul III IMPORTUL ȘI EXPORTUL VALORILOR VALUTARE

Articolul 28. Dispoziții generale privind importul și exportul valorilor valutare

(1) Importul și exportul valorilor valutare reprezintă operațiunile ce țin de introducerea, expedierea și scoaterea în/din Republica Moldova a numerarului în valută străină și în monedă națională, a valorilor mobiliare materializate și a instrumentelor de plată exprimate în valută străină și în monedă națională.

(2) Importul în/exportul din Republica Moldova al monedelor ce conțin metale prețioase se efectuează de către rezidenți și nerezidenți în conformitate cu legislația care reglementează domeniul aferent metalelor prețioase și articolelor din acestea.

Articolul 29. Introducerea și scoaterea numerarului în monedă națională și a numerarului și cecurilor de călătorie în valută străină de către persoane fizice

(1) Persoanele fizice rezidente și nerezidente au dreptul:

1) la intrarea în Republica Moldova, de a introduce nelimitat numerar în monedă națională, precum și numerar și cecuri de călătorie în valută străină;

➤ Conform prevederilor și Codului Civil, este reglementat, că:

Articolul 459. Bunurile imobile și mobile

(1) Bunul poate fi imobil sau mobil.

(2) Bun imobil se consideră terenul înregistrat în registrul bunurilor imobile sub număr cadastral distinct.

(3) Rămân bunuri imobile materialele separate în mod provizoriu de un teren, pentru a fi reîntrebuințate, atât timp cât sînt păstrate în aceeași formă, precum și părțile integrante ale unui bun imobil care sînt detașate provizoriu de acesta dacă sînt destinate reamplasării. Materialele aduse pentru a fi întrebuințate în locul celor vechi devin bunuri imobile.

(4) Prin lege, la categoria de bunuri imobile pot fi raportate și alte bunuri.

(5) Bunurile care nu sînt raportate la categoria de bunuri imobile, inclusiv banii, valorile mobiliare și alte titluri de valoare, sînt considerate bunuri mobile.

Articolul 479. Banii

(1) Moneda națională, leul, constituie un mijloc legal de plată, obligatoriu pentru

recepționare conform valorii nominale pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

(2) Cazurile, condițiile și modul de efectuare pe teritoriul Republicii Moldova a plăților în valută străină se stabilesc prin lege.

Astfel, în coraport și noțiunea de **bani** în sensul Codului Civil, nu se raportează la bunuri și marfă, fiind o noțiune distinctă, și **unica definiție legală este aceea că banii sunt valori valutare.**

Respectiv, **prin noțiunea de mărfuri** în sensul Codului penal și al Codului Vamal, nu se mai încadrează orice bun mobil inclusiv valorile valutare, adică valorile valutare nu sunt și nu pot fi obiectul incriminării penale în sensul art.248 alin.(1) Codul penal, ca la caz la introducerea în Republica Moldova, ori însuși legiuitorul a stabilit, că dreptul de a introduce nelimitat valori valutare.

Din care motiv, reieșind din cumulul normelor precitate, la caz deoarece prin actele normative permissive se admite introducerea în Republica Moldova în sumă nelimitată a valorilor valutare, care-va presupuse neclarități de proceduri vamale la introducerea valorilor valutare în RM nu pot fi urmărite și incriminate penal, ci doar verificate administrativ.

Din punctul de vedere al procurorului sunt aplicabile prevederile art.132¹ din Codul penal, care reglementează, că: „prin bunuri, în sensul art. 106, 106¹, 243 și 279, se înțeleg mijloace financiare, orice categorie de valori (active) corporale sau încorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, precum și acte sau alte instrumente juridice sub orice formă, inclusiv în format electronic ori digital, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active) ”.

Conform prevederilor art.3 alin.(2) Codul penal ”interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sînt interzise”

Însă procurorul neglijează aceste principii și aduce interpretări extensive, neclare și abstracte care duc la incertitudine de reglementare, ceea ce impune necesitatea verificării constituționalității normei date, ori și procurorul se încurcă în argumentare și în învinuire face trimitere la unele norme care ar defini ”banii – valorile valutare” iar în ordonanța de respingere a cererii apărării face referire neconcretizată deja la alte norme.

Condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme.

Persoanele vizate de norma de drept penal trebuie să fie apte să stabilească caracteristicile esențiale ale actului interzis doar în baza prevederilor care îl

specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică.

În același timp, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66).

O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

Astfel, sintagma "marfă" nu întrunește condițiile de calitate a legii, mai exact, condițiile clarității și previzibilității. Aceste lipsuri s-ar datora faptului că legea penală nu stabilește expres ce semnifică noțiunea de „marfă” în sensul art.248 Codul penal, iar semnificația acesteia este stabilită în practică, printr-o interpretare extensivă și discreționară, așa cum este cazul indicat supra.

F. Lista documentelor relevante.

La caz, sunt relevante toate materialele cauzei penale.

Verificarea constituționalității normei contestate este de competență exclusivă a Curții Constituționale și nu poate fi lăsată la latitudinea interpretărilor din partea procurorului, sau a instanțelor de judecată, deoarece problema ridicată, ține nu doar de simpla neclaritate a legii penale, dar de incertitudine totală, în condițiile reglementării abstracte și alogice a unei astfel de noțiuni, care este total distinctă de noțiunile componentelor normei penale de la art.248 Codul penale în redacțiile anterioare, și care nu mai sunt aplicabile.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării.

Declar pe propria onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt veridice.

Chișinău, 26 ianuarie 2026

Avocat, apărător Dandeu Veaceslav

Încheiere

01 aprilie 2026

municipiul

Chișinău

Judecătoria Chișinău sediul Buiucani

În componența:

Președintelui ședinței, judecătorul Liudmila Beșliu

grefierului Iana Grahmez

cu participarea: procurorului în Procuratura pentru Combatere Criminoșlității Organizate și Cauze Speciale, Nadejda Barbalat, a apărătorului care acționează în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime a inculpatei Ghenova Liudmila, avocatul Dandesh Veaceslav, precum și a inculpatei Ghenova Liudmila;

Examinând în ședință publică cererea apărătorului Dandesh Veaceslav, care acționează în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale inculpatei Ghenova Liudmila, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate sintagmele „*Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor...., dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 8000 de unități convenționale*” din dispoziția art. 248 alin. (1) din Codul penal, în cauza penală de învinuire a lui Ghenova Liudmila – în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin.(1) din Codul penal, instanța,-

c o n s t a t ă:

În procedura Judecătorul Beșliu Ludmila începînd cu 01.01.2026 se află spre examinare cauza penală cu nr. 1-36/2026 de învinuire a cet. Ghenova Liudmila – în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin.(1) din Codul penal.

Astfel, avocatul Dandesh Veaceslav, care acționează în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale inculpatei Ghenova Liudmila, în ședința de judecată din 31.03.2026 a depus o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În motivarea cererii apărătorul a indicat că, la etapa de finisare a urmăririi penale, a fost solicitată scoaterea de sub urmărire penală a lui Ghenova Liudmila pe motiv de lipsă a elementelor constitutive ale infracțiunii, și anume din lipsa obiectului infracțiunii, deoarece banii nu sunt obiect al infracțiunii.

Prin ordonanța procurorului din 26.12.2025 cererea apărării a fost respinsă, pe motiv, că (citez): „Potrivit prevederilor art.132/1 din Codul penal, „prin bunuri, în sensul art. 106, 1061, 243 și 279, se înțeleg mijloace financiare, orice categorie de valori (active) corporale sau incorporale, mobile sau imobile, tangibile sau intangibile, precum și acte sau alte instrumente juridice sub orice formă, inclusiv în format electronic ori digital, care atestă un titlu ori un drept, inclusiv orice cotă (interes) cu privire la aceste valori (active)”. Respectiv, potrivit prevederilor Codului Vamal nr.95 din 24.08.21, este definită noțiunea de „....marfa - bun mobil care poate fi obiect al activității economice externe...”. Prin urmare, prevederile normative enunțate definesc clar că, mărfurile sunt bunuri, iar în categoria bunurilor la rândul lor sunt incluse și mijloacele financiare”.

Procurorul a remis cauza penală în instanță cu rechizitoriu. Cauza penală este la etapa de judecare a cauzei penale.

Obiectul sesizării îl constituie sintagmele de la art.248 alin.(1) Codul penal: *"Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor...., dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 8000 de unități convenționale"* pe motiv de neclaritate și imprevizibilitate a acesteia.

Consideră autorul sesizării că această prevedere - *marfa* este constituită din noțiuni generice, ce nu pot fi definite, fiind interpretată și aplicată de autorități în mod neclar, astfel, încalcă articolele 1 alin. (3) și 22 din Constituție [principiul legalității incriminării], precum și articolul 23 din Constituție [calitatea legii procesual penale] în coraport cu prevederile art.54 alin.(4) din Constituție - că orice restrângere a unui drept trebuie să fie proporțională cu situația ca a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului.

În jurisprudența Curții Europene s-a reținut că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi.

Jurisprudența națională în materie penală (pentru varianta actuală a legii) nu a dezvoltat pentru sintagma de marfa de la art.248 alin.(1) Codul penal, un înțeles strict și exact care să constituie un reper în funcție de care să poată fi apreciat conținutul acesteia și prin urmare, articolul 248 alin.(1) Codul penal este susceptibil de o interpretare extensivă defavorabilă subiectului procesului penal, ori însuși procurorul pe textul învinuirii face anumite referiri legale și interpretări pe când după cererea apărării deja în ordonanța de respingere a făcut alte trimiteri legale și interpretări.

La caz, se impută calificativul tentativei contrabandei cu mărfă, însă obiect al tentativei se indică în învinuire că ar fi bani în sensul Legii 62 din 21.03.2008.

În acest sens, remarcăm că prevederile explicative ale Hotărîrii Plenului CSJ nr.5 din 24.12.2010 „Privind practica judiciară în cauzele referitoare la contrabandă, eschivarea de la achitarea plăților vamale și contravențiile vamale”, nu au fost actualizate nici reieșind din prevederile Codului Penal nici reieșind din prevederile Codului Vamal, astfel nu sunt nici într-un fel aplicabile.

Prevederile Codului Penal conform datei imputate "01.08.2025" nu reglementează noțiunea de "marfa" în sensul art. 248 Codul penal.

Astfel, unicul act normativ de bază care reglementează noțiunea de marfa strict conform domeniului și obiectului reglementării în domeniul vamal este Codul Vamal nr.95 din 24.08.21, M0219-225/17.09.21 art.238; în vigoare 01.01.24, prin care a fost abrogată Legea Nr. 1569 din 20-12-2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii.

Astfel, sintagma "marfa" nu întrunește condițiile de calitate a legii, mai exact, condițiile clarității și previzibilității. Aceste lipsuri s-ar datora faptului că legea penală nu stabilește expres ce semnifică noțiunea de „marfă” în sensul art.248 Codul penal, iar semnificația acesteia este stabilită în practică, printr-o interpretare extensivă și discreționară, așa cum este cazul indicat supra.

Mai indică apărătorul că, verificarea constituționalității normei contestate este de competență exclusivă a Curții Constituționale și nu poate fi lăsată la latitudinea interpretărilor din partea procurorului, sau a instanțelor de judecată, deoarece

problema ridicată, ține nu doar de simpla neclaritate a legii penale, dar de incertitudine totală, în condițiile reglementării abstracte și alogice a unei astfel de noțiuni, care este total distinctă de noțiunile componentelor normei penale de la art.248 Codul penale în redacțiile anterioare, și care nu mai sunt aplicabile.

Astfel, solicită autorul cererii de a sesiza Curtea Constituțională pentru verificarea constituționalității sintagmei „*Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor..., dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 8000 de unități convenționale*” din dispoziția art. 248 alin. (1) din Codul penal.

Apărătorul Dandesh Veaceslav, în ședința de judecată, a cerut admiterea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Inculpatul a reținut poziția apărătorului său.

Acuzatorul de stat, Nadejda Barbalat în ședința de judecată, a pledat pentru admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate conform textului invocat de partea apărării.

Audiind participanții la proces, studiind cererea înaintată în raport cu materialele dosarului, normele procesuale penale ale căror control constituțional se solicită, instanța de judecată consideră că cererea avocatului întrunește condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, astfel, se va admite ridicarea excepției de neconstituționalitate, reieșind din următoarele considerente.

Conform art. 7 alin. (3) Cod procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

Conform art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat următoarele: “Judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”

Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că acesta invocă neconstituționalitatea sintagmei „*Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor..., dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 8000 de unități convenționale*” din dispoziția art. 248 alin. (1) din Codul penal.

Astfel, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016, instanța menționează că normele vizate de către apărătorul inculpatului constituie obiect al controlului de constituționalitate, fiind întrunite condițiile indicate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016.

Având în vedere incertitudinea sintagmei „mărfuri”, riscul de aplicare arbitrară a legii penale și lipsa unei clarificări constituționale, cererea apărătorului de a sesiza Curtea Constituțională trebuie admisă, pentru a asigura legalitatea, claritatea și previzibilitatea legii penale, conform art. 16 și art. 4 Constituția RM de asemenea, instanța remarcă că ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către partea în proces – apărătorul Dandêș Veaceslav, iar normele vizate nu au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Din aceste considerente, ținând cont că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecătii, având în vedere că judecătorul nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția, instanța va admite sesizarea apărătorului inculpatului, va dispune suspendarea procesului cu ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „sintagmei „*Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor...., dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 8000 de unități convenționale*” din dispoziția art. 248 alin. (1) din Codul penal.

În conformitate cu art. 342 Cod procedură penală, Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, instanța de judecată,

dispune:

Se admite cererea apărătorului Dandêș Veaceslav privind sesizarea Curții Constituționale referitor la verificarea constituționalității sintagmei „*Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor...., dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 8000 de unități convenționale*” din dispoziția art. 248 alin. (1) din Codul penal.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea contorului constituționalității „sintagmei „*Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor...., dacă valoarea mărfurilor este mai mare de 8000 de unități convenționale*” din dispoziția art. 248 alin. (1) din Codul penal.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere, sesizarea apărătorului Dandêș Veaceslav, copia rechizitoriului și copia procesului-verbal al ședinței de judecată.

Încheierea poate fi contestată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Liudmila Beșliu